

Dzīve, kuru caurvij mūzika

Gandrīz pusotru gadu Limbažu mūzikas un mākslas skolas (MMS) direktora amatā ir **Aivars TOMIŅŠ**. Lai gan viņš uzaudzis un līdz pamatskolai mācījies Madonā, uz mūspusi kopā ar dzīvesbiedri Ievu, kura ir limbažniece un šobrīd Limbažu MMS pasniedz mūzikas teoriju, pārcēlies 90. gadu beigās. – *Pastrādājām Skrīveros, Aizkrauklē, Rīgā, bet meitas Līvas ienākšana ģimenē mudināja lūkoties uz dzimtajām vietām. Nolēmām par labu Limbažiem, kur dzīvoja Ievas vecāki. Viņi palīdzēja bērna pieskatīšanu apvienot ar darbu. Limbaži ir viena no labākajām pilsētām, kur dzīvot, tieši tāpēc šeit esam joprojām. Visas vajadzīgās iestādes atrodas blakus, rūpnieciskais rajons ir nodalīts no privātmājām, ir iespēja pulcēties, baudīt kultūru, mazi bērni var paši pārvietoties starp dažādām izglītības iestādēm, nešķērsojot pusi pilsētas. Jaunajiem vecākiem un ģimenēm tā ir ļoti praktiska pilsēta, – vērtē A. Tomiņš.*

Dzied no bērna kājas

Mūzika Aivara dzīvē ienāca jau pirmajos dzīves gados, kad vectēvs dziedājis dažādas dziesmas. – *Viņš nešķiroja – ko mācēja, to abi izpildījām vasarās, kad daudz laika pavadījām kopā. Aptuveni trīs gadu vecumā dejuju tautas dejas, kuru pasniedzēja novēroja, ka ik pa laikam, pat pārģērbjoties, dziedu. Viņa ieteica vecākiem mani aizvest uz mūzikas skolu, kur iesāku klavierspēli, tad pārgāju uz klarneti un pēdējā gadā – saksofonu, – stāsta sarunbiedrs. Viņu aizrāvušas arī eksaktās zinātnes, tomēr, ja reiz taciņa iemīta mūzikā, tā bija jāturpina. Tāpat kā lielu daļu madoņniešu, Aivaru ilggadējais aktīvais Madoņas mūzikas skolas direktors Artis Kumsārs iedvesmoja doties uz Alfrēda Kalniņa Cēsu mūzikas vidusskolu (AKCMV), kur viņš specializējās diriģēšanā. – Dzīvē esmu darījis daudz ko, jo esmu pārliecināts, ka visvairāk apgūt un paveikt var, tieši mēģinot. Tomēr vienmēr visam pa vidu bija mūzika. Padomju laikos neieklātu garajā goda plāksnē pilsētas vidū, kur lika visu mūžu vienā darbavietā nostrādājušo atēlus. Nevarētu nemiīgi veikt vienu un to pašu, man vajag izpausties radoši.*

No mācībām AKCMV visvairāk atmiņā palikuši saliedētie kursabiedri, no kuriem izveidojušies četri pāri, tostarp Aivars un Ieva. – *Vienmēr ir gadi, un to esmu novērojis, arī kā direktors, kad audzēkņi ir aktīvāki nekā parasti. Mums bija patiesām spēcīgs kurss, jo praktiski visi izvēlējās turpināt mūzikas ceļu. Astonēsmīto gadu beigās tas bija pat prestiži, jo ne katrs to varēja. Tolaik daudzi pēc profesionālās izglītības iegūšanas strādāja par pedagogiem, un arī to augstu novērtēja. Nemaz nerunājot par tiem, kuri Alfrēdskolu absolvēja un pēc tam atgriezās tajā kā pasniedzēji. Starp viņiem biju arī es, – viņš atklāj.*

Pēc profesijas diriģents

Pēc vidusskolas absolvēšanas izglītība turpināta Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā. A. Tomiņš vadījis mūspusē zināmo Alojās kultūras nama jaukto kori (JK) *Ale*, Krimuldas tautas nama vīru kori *Vecie draugi*, bet šobrīd ir otrs vadītājs Limbažu kultūras nama pūtēju orķestrī *Le-misele* un kormeistars JK *Doma*. – *Manā dzīvē bijuši vairāki kori. Atmosfērā laikā cilvēki vēlējas sanākt kopā un iesaistīties pašdarbībā, tāpēc jau vidusskolas pēdējā un arī akadēmijas pirmajā kursā vadīju trīs korus. Savulaik katrā pagastā bija pa korim! Mana studenta ikdienā pagāja ļoti aktīvi. Pēc neatkarības atgūšanas entuziasms noplaka, mazie lauku kolektīvi iznīka, un viss sagriezās kājām gaisā. Tomēr dzīve norit cikliski – pēc neilga laika atkal nāca sparīga gatavošanās Dziesmu svētkiem. Citu un savam priekam turpināju spēlēt saksofonu dažādos orķestros, arī PSRS un Latvijas armijā, – atceras Aivars. Šobrīd mūsu novadā ne visos pagastos ir pa dziedātāju pulkam, sarunbiedrs kā iemeslu min cilvēku skaita samazināšanos. Vienlaikus viņš vērtē, ka pašdarbnieku skaits pret visiem iedzīvotājiem ir pietiekami labs.*

No skolnieka par direktoru

Neilgi pirms jaunās tūkstošgades Aivars kļuva par Katvaru internātpamatskolas direktoru. – *Vienmēr parādās tie darbi,*

kas mani uzrunā, – viņš secina. Nemitīgi centies sasniegt vairāk, nekā prasīts, uzlabot un padarīt ikdienu labāku ikvienam. – Cik datoru tolaik bija pasaulē? Katvaru skolā, protams, nebija neviena, tāpēc interesējās, kā tos varētu ieviest. Tāpat man nebija problēmu tikt galā ar dokumentiem. Tiesa, to apjoms gadu laikā ir ievērojami pieaudzis, par ko mākslinieki mēdz sūdzēties, bet man patīk un izdodas tikt ar tiem galā.

2000. gadā Aivars kļuva par direktoru AKCMV, piepildot neiedomājamo par atgriešanos vadītāja krēslā iestādē, kur reiz bijis audzēknis. Pāris gadu vēlāk viņš pievērsās klavieru skaņošanai un restaurēšanai. – *Cēsīs bija cilvēki, kuri skaņo klavieres, bet remontētāju trūka. Nodomāju – vai nu tiešām tas ir kaut kas tāds, ko nevar iemācīties! Lielās krīzes laikā, kad skolotājiem algas samazināja uz pusi un mums Alfrēdskolā bija mazākā alga Vidzemē, ar to varēju nopelnīt. Tā dabiski nomainījās mans nākamais darbs, – atklāj A. Tomiņš.*

Klaviermāja

Sākotnēji viņš Cēsīs, tad Limbažos īrējis nelielu telpu darbnīcai, bet vietas bijis par maz, līdz atrasts nams Cēsu ielā 17, ko vietējie nu iesaukuši par Klaviermāju. Tik lielu platību Aivars gan neplānoja apgūt, tomēr ne viss dzīvē sanāk, kā sākumā tiek cerēts. Arī sienu rotājošās klavieres bijis joks. – *Kad tika nogāzta ārpuses apdare, domāju, ko lai tur pieliek, lai nebijātu koku. Man bija daudz sabojātu klavieru, kas lieliski iederējās. Smējos, ka tā ir lētākā fasāde. Sākotnēji paziņas bija neizpratnē, kāpēc vispār to daru, jo ēka bija grausta stāvoklī. Bet vasarā tūristi nāk un foto-*

Man ir laimējies – nekad mūžā neesmu strādājis, jo daru to, kas man tajā brīdī patīk, un to par darbu īsti nevaru nosaukt.

grafējas. Šķiet, ka nekas īpašs tur nav, bet par savu veida apskates objektu tā kalpo. Mums visiem kopā Limbažos vajadzētu aizdomāties, kā varam netradicionāli piesaistīt tūristu tēriņus. Bieži vien interesants izrādās smieklīgais, – viņš aicina.

Brīvais laiks, tāpat kā ikdiena, Aivaram ir saistīts ar mūziku, jo tā seko ik uz soļa. – *Man nav klasisko hobiju, kādi ir citiem. Pamatdarbs, koris, orķestris, koncerti, klavieru skaņošana un remontēšana – visas šīs nodarbes ir saistītas ar mūziku. Ja nu vienīgi Klaviermājas labiekārtošana... Bet kopš pagājušā gada ir sanācis ļoti maz tam pievērsties, lai gan vajadzētu. Esmu centies, lai māja labāk izskatītos pilsētvidē, bet iekšpusei nav sanācis laika. Uzturēšanai vai remontēšanai tas ir liels objekts, – stāsta sarunbiedrs, kurš saņemis arī pašvaldības finansiālu atbalstu novada vēsturisko ēku fasāžu atjaunošanas projektu konkursā.*

Ja Aivara dzīvē nebūtu saistīta ar mūziku, viņš sevi iztēlojas arhitektūras un būvniecības pasaulē, jo Klaviermāja nav viņa pirmais projekts. Limbažnieku aizrauj praktiskuma un neparastas elpas piešķiršana ēkām. Viņš uzskata, ka cilvēki mūsdienās mazāk ir gatavi darīt pašu spēkiem un sagaida, ka viss tiks pasniegts

– *Mums katram jādara labākais, ko var, un tas jānovērtē, – uzsver Limbažu mūzikas un mākslas skolas direktors Aivars Tomiņš*

jau gatavs. – *Neuzskatu, ka vajadzētu čīkstēt, ja pilsētā uzreiz nav notīrīts sniegs, savākta katra nokritusi lapa vai kāds kaut ko nav izdarījis, kad un kā es to vēlos. Ja tev nepatīk – ņem un izdari! Nevajag čīkstēt un izcelt tikai negatīvo, īpaši sociālajos tīklos, bet priecāties! Tas bieži vien tiek aizmirsts. Pēc piecām minūtēm varbūt parādās apziņa, ka nebija jau tik traki... Mums katram jādara labākais, ko var, un tas jānovērtē, jāsaprot, ka paši ar negatīviem ierakstiem soctīklos veidojam negatīvo tēlu sev apkārt, – viņš teic.*

Jaunajiem talantiem jāklūst par pedagogiem

Sākums Aivaram Limbažu MMS direktora amatā bijis izaicinošs, jo viņš ieņēma to oktobrī, kad uzmanība jāvelta budžeta lietām un strauji tuvojās kārtējā finanšu plānošana jaunam periodam. Tomēr viss noritējis veiksmīgi. Turklāt aizvadīti divi ievērojami notikumi – XVII Starptautiskais akordeonistu festivāls un skolas jubileja. – *Kad tikko biju sācis strādāt, domāju – vai tiešām esmu gatavs vēl lielāki dokumentu aprīti un visam citam, kas šajā laikā ir mainījies? To nevar salīdzināt ar laiku, kad teksts bija jādrukā uz rakstāmmašīnas! Tagad bieži vien dokumentam jānomaina tikai datums, tomēr tāpat tiek prasīts arvien vairāk... – viņš dalās pārdomās.*

Direktors uzsver, ka Limbažu MMS audzēkņi ir talantīgi, tomēr ne katru gadu to iespējams novērot – dalība konkursos un starptautiskās norisēs nav ikdienišķa parādība, tāpat ne visi turpina ceļu mūzikā profesionāli. Un tas ir normāli. – *Lai šo skolu pabeigtu, smagi jāstrādā jau no agrā vecuma. Tā nav jautra laika pavadīšana, un ar talantu vien nepietiek. Šobrīd visas programmas pāriet uz astoņu gadu ilgumu, kas nozīmē nopietnu slodzi, jo, protams, līdztekus jāiegūst pamatzglītība. Tas, ka mūsu mazajā valstī ir tikai daži profesionāļi, ir pašsaprotami, un mums jāgādā, lai šis skaits nesaruktu, – vērtē limbažnieks, kurš līdz šim nav saticis nevienu, kas apgalvotu, ka mūzikas apguve viņam būtu nākusi par sliktu. Tiesa, uz situāciju valstī kopumā viņš skatās bažīgi: – Aktīvi tiek runāts par pedagogu trūkumu valodu un eksakto zinātņu jomās. Bet arī mūzikā un mākslā nav spoža situācija. Cik mūsu novadā ir vietējo skolotāju? Praktiski visām izglītības iestādēm ir braukātāji. Ik pa laikam tiek slēgtas skolas, un to pedagogi aizpilda vietas citās izglītības iestādēs. Protams, ir samazinājies bērnu skaits, tāpēc vairākās specialitātēs ir grūti salasīt slodzi vienā skolā. Ja kāds saslīmst un jāatrod aizvietotājs, tas nav viegli. Sa-*

vukārt jaunieši apzināti neizvēlas šo profesiju. Augstskolās viņi apgūst attiecīgās studiju programmas, tomēr priekšroka tiek dota karjerai kā izpildītājiem, māksliniekiem. Jau tagad jūtam iztrūkumu, bet pašam drīz skolotāju vienkārši nebūs. Tie, kurus saucam par jauniņajiem, nav tikko absolvējuši akadēmiju, bet jau nostrādājuši 10–15 gadus. Faktiski tie jau ir vidējās paaudzes skolotāji.

Potenciālā mūziķu dinastija

Limbažnieki noteikti zina, ka bez Aivara muzikālajā Tomiņu ģimenē ir arī Ieva un abu bērni – meita Līva un dēls Reinis. Lai gan vecāki atvases bērnībā nav īpaši mudinājuši izvēlēties mūziku, lielu lomu tālākajā dzīvē spēlē tas, ko bērni redz un dzird sev apkārt. – *Jau, būdami maziņi, viņi parāda, ko vēlas darīt, vecākiem atliek paskatīties, netraucēt un atļaut veikt izvēles pašiem. Līva iestājās mūzikas skolas vijoles klasē, bet Reinis jau agrā vecumā ņēma katlu vākus, krāmēja uz virtuves grīdas rindā, lai varētu iegūt dažādas skaņas, un klopēja. Bija skaidrs, ka cilvēks grib apgūt sitaminstrumentus! – viņš pasmej.*

Šobrīd abi jaunākie Tomiņi turpina savu muzikālo ceļu un spēlē Liepājas Simfoniskajā orķestrī. Tālāb jau vairākus gadus par vecāku tradīciju ir kļuvusi Jaungada koncertu apmeklēšana tur. – *Reinim padodas ne tikai mūzika, bet arī fizika, matemātika, un katra izglītības posma noslēgumā viņš man ir prasījis, ko darīt tālāk... Vienmēr esmu vaicājis, vai viņš jūtas nospēlējis visu. Kamēr ne, tikmēr ir jāspēlē! Visu pārējo jebkurā vecumā var darīt. Sava prieka pēc var izpausties mūža garumā, apgūstot instrumentus, bet profesionāli diemžēl ne. Tā ir divās jomās – mūzikā un baletā, kur jāsāk jau no maza vecuma un jāmacās 20 gadus, lai kļūtu par profesionāli, – vērtē A. Tomiņš. Ģimene labprāt profesijai kopā, tomēr, kad bērni kļūvuši par profesionāļiem, iespēju to darīt koncertos kļūst arvien mazāk. Līva ar Reini gan muzicē kopā, gan dažādos citos sastāvos, bet visi kopā skanīgā priekā dalās svētkos.*

Fanija ROMEIKO

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

MAF
Mediju atbalsta fonds

Par publikācijas saturu atbild projekta «Personības spēks» īstenotāja – SIA «Izdevniecība Auseklis». Projekta Nr. 2025.LV/RMA/1.6.1/018